

Tekst gwarowy — Jurgów, Z. Ciągwa 1

Autor: Halina Karaś

Tekst nagrała Halina Karaś i Izabela Stąpor. Przepisała Monika Kresa, weryfikacja zapisu i opracowanie — Halina Karaś.

{smoothgallery image=F4472.jpg&title=Zofia Ciągwa&caption=Zofia Ciągwa}Informatorka: Zofia Ciągwa - ur. w 1949 r. w Czarnej Górze (sąsiedniej wsi spiskiej). Rodzice też pochodzili z Czarnej Góry, tam całe życie mieszkali i pracowali na roli. Mąż także pochodził z Czarnej Góry (rolnik). Pani Zofia Ciągwa ma wykształcenie podstawowe niepełne. Pracowała w rolnictwie, w szpitalu w Zakopanem jako salowa, rękodzielniczo dla Cepelii, czasowo również na Słowacji przy sadzeniu drzew. Na Słowacji ma część rodziny. W Jurgowie mieszka wraz z dorosłymi dziećmi i ich rodzinami.

Jak dawniej się prało i prasowało? {vm}T445.mp3|L{/vm} To w ogóle nie było wody. {tt}wiece, e pochylone zrównało się w wymowie z y|Wiyecie{/tt} jako była biyda o wodę. Ludzie to takie mieli becki {tt}wyraz akcentowany na pierwszej sylabie|dŚrewniane{/tt} i wozili tum wodę w tyk becka(ch). No to nos było dużo {tt}dziewcząt, mazurzenie, tu cz > c, zwężona wymowa samogłoski nosowej ą|dziewcount{/tt} bo było nos pięć {tt}pięć sióstr, forma siostrók z siostrów z typowym —k w końcówce -ów dopełniacza lmn. rzeczowników (wynik przesady poprawnościowej)|siostrók{/tt}, a u sąsiadów zaś było dużo chłopców no to tam wiyncyj tum wodę {tt}przywozili te chłopcy, archaizm podhalański, czyli wymowa pierwotnego i zamiast dzisiejszego y|przywozili te chłopc□{/tt}, bo no bo z|aprzagli kónia i jechali. Tak to {tt}trzeba, uproszczona wymowa grupy trz, skrótowiec wyrazu (trzeba > trza)|cza{/tt} było, jak choć kiedy to my tak sły... {tt}pożyczcie z partykułą wzmacniającą -ż (pożyczcież), mazurzenie, tu ż > z, cz > c |PŚłozyciecz{/tt} nom do wiadra wody. No bo cza było d|aleko po niu jechać. Tam ze dwa tam jak do p|otoka to d|aleko. Tako becka była d|rewniano. Taki korek był w|epchany. Nej sie go w|yciągło i ta woda tak z tej becki l|eciała. No to a p|rasowanie. No to pranie, no pranie, bo praków n|ie było. To była tako mied..., tako była {tt}balia|bajla{/tt}, tako tako zela.... Tako jak no soum jesce teraz takie. Takie ani... alimunowane c□ takie jak to sie nazywajom. No to i tako była {tt}rajbacka ‘narzędzie służące do prania’|rŚajbacka{/tt}, tak sie {tt}ręka, wąska wymowa ę jako yn, rozłożna i wąska wymowa ą w wygłosie, tj. na końcu wyrazu|rynkum{/tt} tako tyz zelazno. My nie mieli prakki, to jo potym ho ho juz nie wiym c□ do siódmej klasy nie chodziła, kiej mama takom Franie p|amiyntom {tt}przywozła, zachowane pierwotne i po rz, upowszechnienie tematu z e (tzw. brak przegłosu e > ‘o)|pŚrziwieszła{/tt} z miasta. Byli z p|rosientami. A tak to w ryncach prali. Nej płukać to tak d|aleko my miały d|o wody, to c□ ch|łodniki c□ co, no to cza było strasnie ł|oscyndzać, zeby zeby z tym praniym. To jag my juz wyprały takie cosi b|ielizne c□ z p|łóściele c□ cosi, co była c|yściyjso woda, to juz my potym to tum wodom podłoge musiały myć, zeby jom nie w|ylywać, zeby jom na cosi zużyć. No a {tt}prasować, charakterystyczny bezokolicznik z -uwać|pŚrasować{/tt} to takie było z|elazko lampy ... jak sie p|oliło w piecu no to ono mia.. było takie takie było {tt}ciężkie, zwężona wymowa ę, mazurzenie, tu: ż > z|ciynzkie{/tt}, a z {tt}z wierzchu, r zamiast rz to wynik wpływów słowackich|wyrchu{/tt} sie tak tu |otwiyrało, nej wyngle to te co spod blachó(w), co sie piekło, co sie p|oliło, to n|akładła mama do tego z|elazka i cza było tak {tt}huśtać|huziac{/tt} nim co sie {tt}się rozgrzało, typowa dla części Małopolski wymiana r > ł w przedrostku roz-, a pochylone w wymowie zrównało się z o|Śozgrzoło{/tt}, nej tak potym p|rasuwali. No, no to zelazko to p|amiyntum {tt}bardzo, archaiczna wymowa r-z, jak w mar-znać|bar zo{/tt} dobrze. Ze jak p|rasowała. No bo takie takie miały tam, jak widziała takie d|rewniane, alem jo tego, my tego jo tego to nie w|idziała u nos. To takie było jak te ze p|łócielowe co takie {tt}dłuższe, długse (bo długi — upowszechnienie tematu dług- we wszystkich formach)|dłukse{/tt}, to tak n|aowijała na taki, takie b|ryzuwane cosi było, ino jo tego u nos to nie w|idziała. I potym za p|rzejezdzała takim wałkiewym, jak co sie ciasto robi. Co te co takie p|łócielowe zaś, no a takie k|łosule cy tam jakie s|płódnice cy co to tam takim z|elazkiewym.